

BIOLOGINIO SAUGUMO ATMINTINĖ DIDELIEMS KIAULININKYSTĖS ŪKIAMS

Biologinio saugumo tikslas – užtikrinti, kad į kiaulių laikymo vietas ir kiaulių pašaro ruošimo vietas nepatektų pašaliniai asmenys, transportas, gyvūnai, priemonės, įrankiai, instrumentai ir kiti daiktai ar įrenginiai, kurie gali pernešti gyvūnų užkrečiamųjų ligų sukėlėjus.

Kiaulių savininkai ar laikytojai kiaulių laikymo vietose gali taikyti griežtesnes biologinio saugumo priemones, negu nurodyta Biologinio saugumo priemonių reikalavimuose kiaulių laikymo vietose, patvirtintuose Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. B1-384 „Dėl Biologinio saugumo priemonių reikalavimų kiaulių laikymo vietose patvirtinimo“. Biologinio saugumo priemonių reikalavimų kiaulių laikymo vietose laikymąsi kontroliuoja Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritoriniai padaliniai, kurių sprendimai, kontrolę vykdančių pareigūnų veiksmai gali būti skundžiami teisės aktuose nustatyta tvarka.

Biologinio saugumo rizikos veiksniai:

- darbuotojai, lankytojai;
- transporto priemonės, patenkančios į kiaulių laikymo vietą;
- pašarai ir vanduo, kuriais šeriamos ir girdomos kiaulės;
- įrankiai, įranga ir kiti galimai užkrėsti gyvūnų užkrečiamųjų ligų sukėlėjais daiktai, patenkantys į kiaulių laikymo patalpas;
- laukiniai, bešeimininkiai ir bepriežiūriai gyvūnai;
- kiaulių gaišenos ir kiti šalutiniai gyvūniniai produktai, kiaulių gaišenoms laikyti skirti konteineriai, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonės transporto priemonės;
- graužikai, vabzdžiai ir kiti kenkėjai;
- ventiliacijos sistemos;
- mėšlo šalinimo sistemos ir mėšlas;
- kiaulės, įvežamos į kiaulių laikymo vietą;
- kiaulių laikymo vietoje atliekamas plovimas, valymas ir dezinfekcija;
- gyvūninis maistas;
- kiaulių laikymo vietos teritorija.

KIAULIŲ SAVININKO IR LAIKYTOJO PAREIGOS

1. Kiaulių savininkas ir laikytojas privalo:

1.1. įtaręs, kad jo laikomos kiaulės serga užkrečiamąja liga, nedelsiant pranešti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritoriniam padaliniui ir veterinarijos paslaugas teikiančiam privačiam veterinarijos gydytojui ir pradėti taikyti biologinio saugumo priemones, kuriomis užtikrinama biologinio saugumo rizikos veiksnių valdymas;

1.2. sudaryti sąlygas veterinarijos gydytojui apžiūrėti kiaules, jas stebėti, prireikus ir gydyti, vakcinuoti, imti kraujo ar kitus mėginius laboratoriniams tyrimams ir taikyti kitas veterinarines priemones;

1.3. jeigu kiaulės jų laikymo vietoje vakcinuojamos, kiaulių vakcinavimo programas suderinti su atitinkamu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritoriniu padaliniu vadovaujantis Gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės programa, patvirtinta Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2006 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. B1-281 „Dėl gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės“;

1.4. užtikrinti, kad kiaulėms gydyti, vakcinuoti būtų naudojami tik Veterinarinių vaistų registre įregistruoti veterinariniai vaistai. Autogenines veterinarines vakcinas ir neregistruotus veterinarinius vaistus leidžiama naudoti kiaulėms tik Neregistruotų Lietuvos Respublikoje veterinarinių vaistų laikino įvežimo ir naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. B1-575 „Dėl Neregistruotų

Lietuvos Respublikoje veterinarinių vaistų laikino įvežimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo”, nustatyta tvarka;

1.5. užtikrinti, kad kiaulių laikymo vietoje būtų reguliariai naikinami graužikai, vabzdžiai ir kiti kenkėjai;

1.6. kiekvienu atveju priimti atskirą sprendimą arba pavesti paskirtam atsakingam asmeniui priimti tokį sprendimą dėl asmens patekimo į kiaulių laikymo vietą galimybės, jei per praėjusias 48 valandas jie lankėsi kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar jų pirminio apdorojimo vietose, skerdyklose, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose;

1.7. registruoti kiaulių laikymo patalpų lankytojus lankytojų žurnale;

1.8. uždrausti darbuotojams įsinešti į kiaulių laikymo vietą gyvūninio maisto;

1.9. uždrausti šerti kiaules maisto atliekomis;

1.10. užtikrinti, kad mėšlas būtų šalinamas reguliariai;

1.11. užtikrinti, kad kiaulių gaišenos būtų kaip galima greičiau, bet ne rečiau kaip 2 kartus per dieną, pašalinamos iš kiaulių laikymo patalpų, o kiti šalutiniai gyvūniniai produktai būtų tvarkomi teisės aktų nustatyta tvarka;

1.12. užtikrinti, kad į kiaulių laikymo vietą nebūtų įvežamos ligų simptomų turinčios kiaulės;

1.13. paskirti asmenį, atsakingą už biologinio saugumo reikalavimų vykdymo kontrolę kiaulių laikymo vietoje;

1.14. parengti ir taikyti biologinio saugumo rizikos veiksnių valdymo programą (privaloma nuo 2015-11-01);

1.15. patvirtinti ir įgyvendinti neatidėliotinių priemonių, vykdomų kiaulių laikymo vietoje ypač pavojingų kiaulių ligų protrūkių atvejais, programą (rengiama pagal Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorinio padalinio pateiktą Neatidėliotinių priemonių plano pavyzdį).

REIKALAVIMAI KIAULIŲ LAIKYMO VIETOMS

2. Kiaulių laikymo vietos teritorija turi būti reguliariai tvarkoma. Joje auganti žolė turi būti laiku nušienaujama, krūmai apkarpomi, medžiai iškertami ar nugenėjami, kad juose būtų sunku veistis graužikams ir kitiems gyvūnams.

3. Kiaulių laikymo vieta turi būti aptverta tvora (medine, tinkline ir kt.), o prie įvažiavimo / įėjimo į kiaulių laikymo vietą turi būti įrengti vartai. Tvora ir vartai turi būti įrengti taip, kad į kiaulių laikymo vietos teritoriją negalėtų nekontroliuojamai patekti pašaliniai asmenys, transporto priemonės, laukiniai, bešeimininkiai ir beprižiūriai gyvūnai.

4. Kiaulių laikymo vieta turi būti įrengta taip, kad:

4.1. siekiant sumažinti kiaulių užkrečiamųjų ligų sukėlėjo patekimo į kiaulių laikymo patalpas galimybes, būtų aiškiai atskirta kiaulių auginimo zona nuo kitos kiaulių laikymo vietos teritorijos. Kiaulių auginimo zona laikoma kiaulių laikymo patalpos ir teritorija, esanti tarp kiaulių laikymo patalpų, kuri nuo kitos kiaulių laikymo vietos teritorijos yra atskirta fiziniu barjeru (pvz., atitverta tvora). Fiziniu barjeru gali būti ir kiaulių laikymo patalpų sienos. Jei iš vienu kiaulių laikymo patalpų į kitas kiaulių laikymo patalpas patenkama uždariais koridoriais, kiaulių auginimo zona laikomos tik kiaulių laikymo patalpos;

4.2. būtų galima kontroliuoti transporto priemonių ir asmenų patekimą į jos teritoriją ir kiaulių laikymo patalpas;

4.3. į ją įvažiuojančių transporto priemonių keliai nesikirstų su transporto priemonių keliais, esančiais kiaulių auginimo zonoje;

4.4. į ją įvažiuojančios transporto priemonės ratus galima būtų išdezinfluoti užpurškiant ant jų autorizuotus veterinarinius biocidinius produktus (toliau – dezinfekcinės medžiagos) ir (arba) į ją įvažiuojanti transporto priemonė turėtų pervaziuoti dezinfekcinį barjerą, pripildytą dezinfekcinių medžiagų, kurios esant temperatūrai, nurodytai gamintojo instrukcijoje, neužšals ir kurių rekomenduojama koncentracija, nurodyta gamintojo instrukcijoje, išsilaikys. Siekiant tinkamai išdezinfluoti dezinfekcinėmis medžiagomis transporto priemonės ratų paviršių, transporto

priemonės ratai dezinfekciniame barjere turi apsisukti mažiausiai 1,5 karto. Į kiaulių auginimo zoną įvažiuojančioms transporto priemonėms taikoma tokia pati dezinfekcijos procedūra, kaip ir transporto priemonėms, įvažiuojančioms į kiaulių laikymo vietos teritoriją;

4.5. darbuotojai ir lankytojai įeiti į kiaulių auginimo zoną ir išeiti iš jos tik per tam skirtą įėjimo / išėjimo punktą, kuriame turi būti įrengtos persirengimo patalpos ir dušai. Visiems darbuotojams ir lankytojams turi būti sudaryta galimybė nusiprausti, persirengti darbiniais ar specialiais drabužiais ir persiauti darbiniais ar specialiais batais. Dušuose turi būti šiltas vanduo, pakankamai higienos priemonių, rankšluosčių;

4.6. įeinant į ją arba kiaulių auginimo zoną ar išeinant iš jų darbuotojai ir lankytojai negalėtų išvengti perėjimo per dezinfekcinius kilimėlius, užpildytus dezinfekcinėmis medžiagomis pagal gamintojo instrukciją.

KIAULIŲ ATVEŽIMAS Į KIAULIŲ LAIKYMO VIETĄ IR IŠVEŽIMAS IŠ JOS

5. Kiaulės į kiaulių laikymo vietą atvežamos ir iš jos išvežamos transporto priemonėmis, skirtomis kiaulėms pervežti ir išvalytomis bei išdezinfekuotomis vadovaujantis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. B1-664 „Dėl transporto priemonių, kuriomis vežami gyvūnai, valymo, plovimo ir dezinfekavimo“.

6. Transporto priemonių, kuriomis į kiaulių laikymo vietą atvežamos ir iš jos išvežamos kiaulės, vairuotojai negali lankytis kiaulių auginimo zonoje.

7. Kiaulių pakrovimo į transporto priemonę vieta turi būti įrengta už kiaulių auginimo zonos taip, kad būtų išvengta tiesioginio kontakto tarp transporto priemonių vairuotojų, atvežančių ar išvežančių kiaules, ir darbuotojų, dirbančių kiaulių auginimo zonoje, bei transporto priemonių vairuotojų, atvežančių kiaules pakrovimui iš kiaulių auginimo zonos arba išvežančių pakrautas kiaules į kiaulių auginimo zoną.

8. Draudžiama kiaules iš parodų, aukcionų arba kitų masinio susibūrimo vietų atvežti į kiaulių laikymo vietą, išskyrus tuos atvejus, kai kiaulės prieš jų atvežimą į kiaulių laikymo vietą buvo karantinuojamos 21 dieną.

9. Į kiaulių laikymo vietą gali būti įvežamos tik teisės aktų nustatyta tvarka ištirtos dėl gyvūnų užkrečiamųjų ligų kiaulės.

REIKALAVIMAI KIAULIŲ LAIKYMO PATALPŲ DARBUOTOJAMS IR LANKYTOJAMS

10. Darbuotojai, dirbantys kiaulių auginimo zonoje, privalo:

10.1. būti pasirašytinai supažindinti su biologinio saugumo, veterinarinės sanitarijos, kiaulių sveikatingumo ir gerovės reikalavimais; ne kiaulių auginimo zonoje dirbantys darbuotojai privalo būti pasirašytinai supažindinti tik su biologinio saugumo, veterinarinės sanitarijos reikalavimais;

10.2. prieš darbą nusiprausti duše, persirengti persirengimo patalpoje darbiniais ar specialiais drabužiais ir persiauti darbiniais ar specialiais batais;

10.3. po darbo ir (arba) darbo metu laikinai išėję iš kiaulių auginimo zonos, sudėti naudotus drabužius ir batus į tam numatytą vietą ir nusiprausti duše.

11. Draudžiama darbuotojams ir lankytojams į kiaulių laikymo vietą atsinešti gyvūninio maisto. Jeigu kiaulių savininkas arba lankytojas tiekia darbuotojams arba lankytojams maistą, jis turi užtikrinti, kad į tokio maisto sudėtį neįeitų kiauliena ar šerniena.

12. Draudžiama darbuotojams, dalyvavusiems kiaulių pakrovime į transporto priemones, nenusiprausęs duše ir nepersirengęs drabužių bei nepersiaavęs batų lankytis kiaulių auginimo zonoje.

13. Kiaulių laikymo vietos darbuotojams ir lankytojams draudžiama lankytis kiaulių auginimo zonoje ir rekomenduojama nesilankyti kitoje kiaulių laikymo vietos teritorijoje, jei per praėjusias 48 valandas jie lankėsi kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar jų

pirminio apdorojimo vietose, skerdyklose, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose. Kiekvienas asmuo, norintis patekti į kiaulių laikymo vietą, privalo apie lankymąsi per praėjusias 48 valandas kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar jų pirminio apdorojimo vietose, skerdyklose, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose informuoti kiaulių laikymo vietos savininką, laikytoją ar atsakingą asmenį, kuris priima sprendimą dėl asmens patekimo į kiaulių laikymo vietą galimybės.

14. Darbuotojams, turėjusiems tiesioginį ar netiesioginį kontaktą su kiaulių gaišenoms laikyti skirtais konteneriais ir (ar) šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonės transporto priemone ar jos vairuotoju, draudžiama įeiti į kiaulių auginimo zoną prieš tai nenusiprausus duše ir nepersiaavus nešvarių darbinių batų bei nepersirengus nešvarių darbinių drabužių.

15. Lankytojams:

15.1. draudžiama lankytis kiaulių laikymo vietoje be kiaulių laikymo vietos savininko, laikytojo ar atsakingo asmens leidimo. Lankytojas, gavęs kiaulių laikymo vietos savininko, laikytojo ar atsakingo asmens leidimą, privalo būti įtrauktas į lankytojų žurnalą (netaikoma valstybinę veterinarinę kontrolę vykdančioms pareigūnams ar kitiems Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnams, atvykstantiems į kiaulių laikymo vietą darbo tikslais, taip pat Europos Sąjungos pareigūnams, vertinantiems biologinio saugumo priemonių įgyvendinimą kiaulių laikymo vietose);

15.2. draudžiama lankytis kiaulių auginimo zonoje, jei per praėjusias 48 valandas jie lankėsi užsienyje, kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar išdorojimo vietose, skerdyklose ir šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose (netaikoma valstybinę veterinarinę kontrolę vykdančioms pareigūnams ar kitiems Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnams, atvykstantiems į kiaulių laikymo vietą darbo tikslais, taip pat Europos Sąjungos pareigūnams, vertinantiems biologinio saugumo priemonių įgyvendinimą kiaulių laikymo vietose);

15.3. prieš patenkant į kiaulių auginimo zoną, privaloma nusiprausti duše, persirengti darbiniais ar specialiais drabužiais ir persiauti darbiniais ar specialiais batais;

15.4. išeinant iš kiaulių auginimo zonos, privaloma persirengti naudotus darbinius ar specialius drabužius ir persiauti darbinius ar specialius batus bei nusiprausti duše.

ŠALUTINIŲ GYVŪNINIŲ PRODUKTŲ TVARKYMAS

16. Kiaulių savininkas ir laikytojas turi užtikrinti, kad:

16.1. kiaulių laikymo vietoje susidarę šalutiniai gyvūniniai produktai būtų tvarkomi teisės aktų nustatyta tvarka;

16.2. kiaulių gaišenos kaip galima greičiau, bet ne rečiau kaip 2 kartus per dieną, iš kiaulių laikymo patalpų būtų surenkamos ir sukraunamos į kiaulių gaišenoms laikyti skirtus kontenerius, laikomus ir saugomus kiaulių savininko ar laikytojo numatytoje vietoje už kiaulių auginimo zonos;

16.3. kiaulių laikymo vietoje naudojama transporto priemone kiaulių gaišenoms laikyti skirti konteneriai būtų vežami ir pakraunami į šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonės transporto priemonę taip, kad ši neįvažiuotų į kiaulių laikymo vietą;

16.4. kiaulių laikymo vietoje naudojama transporto priemonė, kuria kiaulių gaišenoms laikyti skirti konteneriai vežami ir pakraunami į šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonės transporto priemonę, būtų kiekvieną kartą po jos naudojimo išplauta ir išdezinsekuota kiaulių savininko ar laikytojo numatytoje plovimo ir dezinfekavimo vietoje.

BIOLOGINIO SAUGUMO ATMINTINĖ
MAŽIEMS KIAULININKYSTĖS ŪKIAMS LAIKANTIEMS PARŠAVEDES
(taikoma mažiems ūkiams, esantiems už 2014 m. spalio 9 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimo 2014/709/ES dėl gyvūnų sveikatos kontrolės priemonių, susijusių su afrikiniais kiaulių maru tam tikrose valstybėse narėse, ir kuriuo panaikinamas įgyvendinimo sprendimas 2014/178/ES (OL 2014 L 295, p. 63), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. balandžio 1 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2015/558 (OL 2014 L 92, p. 109) (su paskutiniais pakeitimais), priedo II ir III dalyse išvardytų Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriuose laikoma iki 2 paršavedžių su arba be prieauglio ir 1 suaugęs kuilys, kuris gali būti naudojamas tik toje pačioje laikymo vietoje laikomoms paršavedėms kergti)

Biologinio saugumo tikslas – užtikrinti, kad į kiaulių laikymo vietas ir kiaulių pašaro ruošimo vietas nepatektų pašaliniai asmenys, transportas, gyvūnai, priemonės, įrankiai, instrumentai ir kiti daiktai ar įrenginiai, kurie gali pernešti gyvūnų užkrečiamųjų ligų sukėlėjus.

Kiaulių savininkai ar laikytojai kiaulių laikymo vietose gali taikyti griežtesnes biologinio saugumo priemones, negu nurodyta Biologinio saugumo priemonių reikalavimuose kiaulių laikymo vietose, patvirtintuose Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. B1-384 „Dėl Biologinio saugumo priemonių reikalavimų kiaulių laikymo vietose patvirtinimo“. Biologinio saugumo priemonių reikalavimų kiaulių laikymo vietose laikymąsi kontroliuoja Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritoriniai padaliniai, kurių sprendimai, kontrolę vykdančių pareigūnų veiksmai gali būti skundžiami teisės aktuose nustatyta tvarka.

Kiaulių laikymo patalpos laikomos kiaulių laikymo vieta ir kiaulių auginimo zona, į kurias įeinant privaloma persirengti darbiniais ar specialiais drabužiais ir persiauti darbiniais ar specialiais batais, o išeinant privaloma persirengti naudotus darbinius ar specialius drabužius ir persiauti naudotus darbinius ar specialius batus. Drabužiai ir batai turi būti švarūs, drabužiai – reguliariai skalbiami ir keičiami, batai – reguliariai valomi ir dezinfekuojami.

Biologinio saugumo rizikos veiksniai:

- darbuotojai, lankytojai;
- transporto priemonės, patenkančios į kiaulių laikymo vietą;
- pašarai ir vanduo, kuriais šeriamos ir girdomos kiaulės;
- įrankiai, įranga ir kiti galimai užkrėsti gyvūnų užkrečiamųjų ligų sukėlėjais daiktai, patenkantys į kiaulių laikymo patalpas;
- laukiniai, bešeimininkiai ir bepraežiūriai gyvūnai;
- kiaulių gaišenos ir kiti šalutiniai gyvūniniai produktai, kiaulių gaišenoms laikyti skirti konteineriai, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonės transporto priemonės;
- graužikai, vabzdžiai ir kiti kenkėjai;
- ventiliacijos sistemos;
- mėšlo šalinimo sistemos ir mėšlas;
- kiaulės, įvežamos į kiaulių laikymo vietą;
- kiaulių laikymo vietoje atliekamas plovimas, valymas ir dezinfekcija;
- gyvūninis maistas;
- kiaulių laikymo vietos teritorija.

KIAULIŲ SAVININKO IR LAIKYTOJO PAREIGOS

1. Kiaulių savininkas ir laikytojas privalo:

1.1. įtaręs, kad jo laikomos kiaulės serga užkrečiamąja liga, nedelsiant pranešti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritoriniam padaliniiui ir veterinarijos paslaugas teikiančiam privačiam veterinarijos gydytojui ir pradėti taikyti biologinio saugumo priemones, kuriomis užtikrinamas biologinio saugumo rizikos veiksnių valdymas;

1.2. sudaryti sąlygas veterinarijos gydytojui apžiūrėti kiaules, jas stebėti, prireikus ir gydyti, vakcinuoti, imti kraujo ar kitus mėginius laboratoriniams tyrimams ir taikyti kitas veterinarines priemones;

1.3. jeigu kiaulės jų laikymo vietoje vakcinuojamos, kiaulių vakcinavimo programą suderinti su atitinkamu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritoriniu padaliniu vadovaujantis Gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės programa, patvirtinta Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2006 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. B1-281 „Dėl gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės“;

1.4. užtikrinti, kad kiaulėms gydyti, vakcinuoti būtų naudojami tik Veterinarinių vaistų registre įregistruoti veterinariniai vaistai. Autogenines veterinarines vakcinas ir neregistruotus veterinarinius vaistus leidžiama naudoti kiaulėms tik Neregistruotų Lietuvos Respublikoje veterinarinių vaistų laikino įvežimo ir naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. B1-575 „Dėl Neregistruotų Lietuvos Respublikoje veterinarinių vaistų laikino įvežimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka;

1.5. užtikrinti, kad kiaulių laikymo vietoje būtų reguliariai naikinami graužikai, vabzdžiai ir kiti kenkėjai;

1.6. kiekvienu atveju priimti atskirą sprendimą arba pavesti atsakingam asmeniui priimti tokį sprendimą dėl asmens patekimo į kiaulių laikymo vietą galimybės, jei per praėjusias 48 valandas jie lankėsi kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar jų pirminio apdoravimo vietose, skerdyklose, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose;

1.7. registruoti kiaulių laikymo patalpų lankytojus lankytojų žurnale (taikoma nuo 2015-11-01);

1.8. uždrausti darbuotojams įsinešti į kiaulių laikymo vietą gyvūninio maisto;

1.9. uždrausti šerti kiaules maisto atliekomis;

1.10. užtikrinti, kad mėšlas būtų šalinamas reguliariai;

1.11. užtikrinti, kad kiaulių gaišenos būtų kaip galima greičiau, bet ne rečiau kaip 2 kartus per dieną, pašalinamos iš kiaulių laikymo patalpų, o kiti šalutiniai gyvūniniai produktai būtų tvarkomi teisės aktų nustatyta tvarka;

1.12. užtikrinti, kad į kiaulių laikymo vietą nebūtų įvežamos ligų simptomų turinčios kiaulės;

1.13. patvirtinti ir įgyvendinti neatidėliotųjų priemonių, vykdomų kiaulių laikymo vietoje ypač pavojingų kiaulių ligų protrūkių atvejais, programą (rengiama pagal Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorinio padalinio pateiktą Neatidėliotųjų priemonių plano pavyzdį) (taikoma nuo 2015-11-01).

REIKALAVIMAI KIAULIŲ LAIKYMO VIETOMS

2. Teritorija, esanti apie kiaulių laikymo patalpas, turi būti reguliariai tvarkoma. Joje auganti žolė turi būti laiku nušienaujama, krūmai apkarpmi, medžiai iškertami ar nugenėjami, kad juose būtų sunku veistis graužikams ir kitiems gyvūnams.

3. Kiaulių laikymo patalpos arba valda, kurioje jos yra, turi būti aptverta tvora (medine, tinkline ir kt.), o prie įvažiavimo / įėjimo į ją turi būti įrengti vartai. Tvora ir vartai turi būti įrengti taip, kad į teritoriją, esančią apie kiaulių laikymo patalpas, negalėtų nekontroliuojamai patekti pašaliniai asmenys, transporto priemonės, laukiniai, bešeimininkiai ir bepriziūriai gyvūnai. (taikoma nuo 2015-11-01)

4. Kiaulių laikymo vieta turi būti įrengta taip, kad:

4.1. siekiant sumažinti kiaulių užkrečiamųjų ligų sukėlėjo patekimo į kiaulių laikymo patalpas galimybes, būtų aiškiai atskirta kiaulių auginimo zona nuo kitos kiaulių laikymo vietos teritorijos. Kiaulių auginimo zona laikoma kiaulių laikymo patalpos ir teritorija, esanti tarp kiaulių laikymo patalpų, kuri nuo kitos kiaulių laikymo vietos teritorijos yra atskirta fiziniu barjeru (pvz., atitverta tvora). Fiziniu barjeru gali būti ir kiaulių laikymo patalpų sienos. Jei iš vienu kiaulių laikymo

patalpų į kitas kiaulių laikymo patalpas patenkama uždariais koridoriais, kiaulių auginimo zona laikomos tik kiaulių laikymo patalpos;

4.2. būtų galima kontroliuoti transporto priemonių ir asmenų patekimą į jos teritoriją ir kiaulių laikymo patalpas;

4.3. į ją įvažiuojančių transporto priemonių keliai nesikirstų su transporto priemonių keliais, esančiais kiaulių auginimo zonoje;

4.4. į ją įvažiuojančios transporto priemonės ratus galima būtų išdezinfluoti užpurškiant ant jų autorizuotus veterinarinius biocidinius produktus (toliau – dezinfekcinės medžiagos) ir (arba) į ją įvažiuojanti transporto priemonė turėtų pervaziuoti dezinfekcinį barjerą, pripildytą dezinfekcinių medžiagų, kurios esant temperatūrai, nurodytai gamintojo instrukcijoje, neužšals ir kurių rekomenduojama koncentracija, nurodyta gamintojo instrukcijoje, išsilaikys. Siekiant tinkamai išdezinfluoti dezinfekcinėmis medžiagomis transporto priemonės ratų paviršių, transporto priemonės ratai dezinfekciname barjere turi apsisukti mažiausiai 1,5 karto. Į kiaulių auginimo zoną įvažiuojančioms transporto priemonėms taikoma tokia pati dezinfekcijos procedūra, kaip ir transporto priemonėms, įvažiuojančioms į kiaulių laikymo vietos teritoriją;

4.5. įeinant į ją arba kiaulių auginimo zoną ar išeinant iš jų darbuotojai ir lankytojai negalėtų išvengti perėjimo per dezinfekcinius kilimėlius, užpildytus dezinfekcinėmis medžiagomis pagal gamintojo instrukciją.

(visas 4 punktas taikomas nuo 2015-11-01)

KIAULIŲ ATVEŽIMAS Į KIAULIŲ LAIKYMO VIETĄ IR IŠVEŽIMAS IŠ JOS

5. Kiaulės į kiaulių laikymo vietą atvežamos ir iš jos išvežamos transporto priemonėmis, skirtomis kiaulėms pervežti ir išvalytomis bei išdezinfluotomis vadovaujantis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. B1-664 „Dėl transporto priemonių, kuriomis vežami gyvūnai, valymo, plovimo ir dezinfekavimo“.

6. Transporto priemonių, kuriomis į kiaulių laikymo vietą atvežamos ir iš jos išvežamos kiaulės, vairuotojai negali lankytis kiaulių auginimo zonoje. (taikomas nuo 2015-11-01)

7. Kiaulių pakrovimo į transporto priemonę vieta turi būti įrengta už kiaulių auginimo zonos taip, kad būtų išvengta tiesioginio kontakto tarp transporto priemonių vairuotojų, atvežančių ar išvežančių kiaules, ir darbuotojų, dirbančių kiaulių auginimo zonoje, bei transporto priemonių vairuotojų, atvežančių kiaules pakrovimui iš kiaulių auginimo zonos arba išvežančių pakrautas kiaules į kiaulių auginimo zoną. (taikomas nuo 2015-11-01)

8. Draudžiama kiaules iš parodų, aukcionų arba kitų masinio susibūrimo vietų atvežti į kiaulių laikymo vietą, išskyrus tuos atvejus, kai kiaulės prieš jų atvežimą į kiaulių laikymo vietą buvo karantinuojamos 21 dieną.

9. Į kiaulių laikymo vietą gali būti įvežamos tik teisės aktų nustatyta tvarka iširtos dėl gyvūnų užkrečiamųjų ligų kiaulės.

REIKALAVIMAI KIAULIŲ LAIKYMO PATALPŲ DARBUOTOJAMS IR LANKYTOJAMS

10. Draudžiama darbuotojams ir lankytojams į kiaulių laikymo vietą atsinešti gyvūninio maisto. Jeigu kiaulių savininkas arba laikytojas tiekia darbuotojams arba lankytojams maistą, jis turi užtikrinti, kad į tokio maisto sudėtį neįeitų kiauliena ar šerniena.

11. Draudžiama darbuotojams, dalyvavusiems kiaulių pakrovime į transporto priemones, nenusiprausus duše ir nepersirengus drabužių bei nepersiavus batų lankytis kiaulių auginimo zonoje. (taikomas nuo 2015-11-01)

12. Kiaulių laikymo vietos darbuotojams ir lankytojams draudžiama lankytis kiaulių auginimo zonoje ir rekomenduojama nesilankyti kitoje kiaulių laikymo vietos teritorijoje, jei per praėjusias 48 valandas jie lankėsi kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar jų

pirminio apdoravimo vietose, skerdyklose, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose. Kiekvienas asmuo, norintis patekti į kiaulių laikymo vietą, privalo apie lankymąsi per praėjusias 48 valandas kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar jų pirminio apdoravimo vietose, skerdyklose, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose informuoti kiaulių laikymo vietos savininką, laikytoją ar atsakingą asmenį, kuris priima sprendimą dėl asmens patekimo į kiaulių laikymo vietą galimybės.

13. Darbuotojams, turėjusiems tiesioginį ar netiesioginį kontaktą su kiaulių gaišenoms laikyti skirtais konteneriais ir (ar) šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonės transporto priemone ar jos vairuotoju, draudžiama įeiti į kiaulių auginimo zoną prieš tai nenusiprausęs duše ir nepersiaavęs nešvarių darbinių batų bei nepersirengęs nešvarių darbinių drabužių.

14. Lankytojams (netaikoma valstybinę veterinarinę kontrolę vykdančioms pareigūnams ar kitiems Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnams, atvykstantiems į kiaulių laikymo vietą darbo tikslais, taip pat Europos Sąjungos pareigūnams, vertinantiems Reikalavimų įgyvendinimą kiaulių laikymo vietose):

14.1. draudžiama lankytis kiaulių laikymo vietoje be kiaulių laikymo vietos savininko, leidimo. Lankytojas, gavęs kiaulių laikymo vietos savininko leidimą, privalo būti įtrauktas į lankytojų žurnalą;

14.2. draudžiama lankytis kiaulių auginimo zonoje, jei per praėjusias 48 valandas jie lankėsi užsienyje, kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar išdorojimo vietose, skerdyklose ir šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose.

ŠALUTINIŲ GYVŪNINIŲ PRODUKTŲ TVARKYMAS

15. Kiaulių savininkas ir laikytojas turi užtikrinti, kad:

15.1. kiaulių laikymo vietoje susidarę šalutiniai gyvūniniai produktai būtų tvarkomi teisės aktų nustatyta tvarka;

15.2. kiaulių gaišenos kaip galima greičiau, bet ne rečiau kaip 2 kartus per dieną, iš kiaulių laikymo patalpų būtų surenkamos ir sukraunamos į kiaulių gaišenoms laikyti skirtus kontenerius, laikomus ir saugomus kiaulių savininko ar laikytojo numatytoje vietoje už kiaulių auginimo zonos ((taikomas nuo 2015-11-01).

BIOLOGINIO SAUGUMO ATMINTINĖ MAŽIEMS KIAULININKYSTĖS ŪKIAMS

(laikantiems iki 10 penimų kiaulių skerdimui savo reikmėms ar bendravimo, estetiniams poreikiams)

Biologinio saugumo tikslas – užtikrinti, kad į kiaulių laikymo vietas ir kiaulių pašaro ruošimo vietas nepatektų pašaliniai asmenys, transportas, gyvūnai, priemonės, įrankiai, instrumentai ir kiti daiktai ar įrenginiai, kurie gali pernešti gyvūnų užkrečiamųjų ligų sukėlėjus.

Kiaulių savininkai ar laikytojai kiaulių laikymo vietose gali taikyti griežtesnes biologinio saugumo priemones, negu nurodyta Biologinio saugumo priemonių reikalavimuose kiaulių laikymo vietose, patvirtintuose Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. B1-384 „Dėl Biologinio saugumo priemonių reikalavimų kiaulių laikymo vietose patvirtinimo“. Biologinio saugumo priemonių reikalavimų kiaulių laikymo vietose laikymąsi kontroliuoja Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritoriniai padaliniai, kurių sprendimai, kontrolę vykdančių pareigūnų veiksmai gali būti skundžiami teisės aktuose nustatyta tvarka.

Kiaulių laikymo patalpos laikomos kiaulių laikymo vieta ir kiaulių auginimo zona, į kurias įeinant privaloma persirengti darbiniais ar specialiais drabužiais ir persiauti darbiniais ar specialiais batais, o išeinant privaloma persirengti naudotus darbinius ar specialius drabužius ir persiauti naudotus darbinius ar specialius batus. Drabužiai ir batai turi būti švarūs, drabužiai – reguliariai skalbiami ir keičiami, batai – reguliariai valomi ir dezinfekuojami.

Biologinio saugumo rizikos veiksniai:

- darbuotojai, lankytojai;
- transporto priemonės, patenkančios į kiaulių laikymo vietą;
- pašarai ir vanduo, kuriais šeriamos ir girdomos kiaulės;
- įrankiai, įranga ir kiti galimai užkrėsti gyvūnų užkrečiamųjų ligų sukėlėjais daiktai, patenkantys į kiaulių laikymo patalpas;
- laukiniai, bešeimininkiai ir bepriežiūriai gyvūnai;
- kiaulių gaišenos ir kiti šalutiniai gyvūniniai produktai, kiaulių gaišenos laikyti skirti konteineriai, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonės transporto priemonės;
- graužikai, vabzdžiai ir kiti kenkėjai;
- ventiliacijos sistemos;
- mėšlo šalinimo sistemos ir mėšlas;
- kiaulės, įvežamos į kiaulių laikymo vietą;
- kiaulių laikymo vietoje atliekamas plovimas, valymas ir dezinfekcija;
- gyvūninis maistas;
- kiaulių laikymo vietos teritorija.

KIAULIŲ SAVININKO IR LAIKYTOJO PAREIGOS

1. Kiaulių savininkas ir laikytojas privalo:

1.1. įtaręs, kad jo laikomos kiaulės serga užkrečiamąja liga, nedelsiant pranešti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritoriniam padaliniiui ir veterinarijos paslaugas teikiančiam privačiam veterinarijos gydytojui ir pradėti taikyti biologinio saugumo priemones, kuriomis užtikrinamas biologinio saugumo rizikos veiksnių valdymas;

1.2. sudaryti sąlygas veterinarijos gydytojui apžiūrėti kiaules, jas stebėti, prireikus ir gydyti, vakcinuoti, imti kraujo ar kitus mėginius laboratoriniams tyrimams ir taikyti kitas veterinarines priemones;

1.3. jeigu kiaulės jų laikymo vietoje vakcinuojamos, kiaulių vakcinavimo programas suderinti su atitinkamu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritoriniu padaliniu vadovaujantis Gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės programa, patvirtinta Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2006 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. B1-281 „Dėl gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės“;

1.4. užtikrinti, kad kiaulėms gydyti, vakcinuoti būtų naudojami tik Veterinarinių vaistų registre įregistruoti veterinariniai vaistai. Autogenines veterinarines vakcinas ir neregistruotus veterinarinius vaistus leidžiama naudoti kiaulėms tik Neregistruotų Lietuvos Respublikoje veterinarinių vaistų laikino įvežimo ir naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. B1-575 „Dėl Neregistruotų Lietuvos Respublikoje veterinarinių vaistų laikino įvežimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka;

1.5. užtikrinti, kad kiaulių laikymo vietoje būtų reguliariai naikinami graužikai, vabzdžiai ir kiti kenkėjai;

1.6. kiekvienu atveju priimti atskirą sprendimą arba pavesti atsakingam asmeniui priimti tokį sprendimą dėl asmens patekimo į kiaulių laikymo vietą galimybės, jei per praėjusias 48 valandas jie lankėsi kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar jų pirminio apdoravimo vietose, skerdyklose, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose;

1.7. uždrausti darbuotojams įsinešti į kiaulių laikymo vietą gyvūninio maisto;

1.8. uždrausti šerti kiaules maisto atliekomis;

1.9. užtikrinti, kad mėšlas būtų šalinamas reguliariai;

1.10. užtikrinti, kad kiaulių gaišenos būtų kaip galima greičiau, bet ne rečiau kaip 2 kartus per dieną, pašalinamos iš kiaulių laikymo patalpų, o kiti šalutiniai gyvūniniai produktai būtų tvarkomi teisės aktų nustatyta tvarka;

1.11. užtikrinti, kad į kiaulių laikymo vietą nebūtų įvežamos ligų simptomų turinčios kiaulės.

REIKALAVIMAI KIAULIŲ LAIKYMO VIETOMS

2. Teritorija, esanti apie kiaulių laikymo patalpas, turi būti reguliariai tvarkoma. Joje auganti žolė turi būti laiku nušienaujama, krūmai apkarpomi, medžiai iškertami ar nugėjami, kad juose būtų sunku veistis graužikams ir kitiems gyvūnams.

3. Kiaulių laikymo patalpos arba valda, kurioje jos yra, turi būti aptverta tvora (medine, tinkline ir kt.), o prie įvažiavimo / įėjimo į ją turi būti įrengti vartai. Tvorą ir vartus turi būti įrengti taip, kad į teritoriją, esančią apie kiaulių laikymo patalpas, negalėtų nekontroliuojamai patekti pašaliniai asmenys, transporto priemonės, laukiniai, bešeimininkiai ir bepriežiūriai gyvūnai. (taikoma nuo 2015-11-01)

4. Kiaulių laikymo vieta turi būti įrengta taip, kad įeinant į ją arba kiaulių auginimo zoną ar išeinant iš jų darbuotojai ir lankytojai negalėtų išvengti perėjimo per dezinfekcinius kilimėlius, užpildytus dezinfekcinėmis medžiagomis pagal gamintojo instrukciją. (taikoma nuo 2015-11-01)

KIAULIŲ ATVEŽIMAS Į KIAULIŲ LAIKYMO VIETĄ IR IŠVEŽIMAS IŠ JOS

5. Kiaulės į kiaulių laikymo vietą atvežamos ir iš jos išvežamos transporto priemonėmis, skirtomis kiaulėms pervežti ir išvalytomis bei išdezinfekuotomis vadovaujantis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. B1-664 „Dėl transporto priemonių, kuriomis vežami gyvūnai, valymo, plovimo ir dezinfekavimo“.

6. Transporto priemonių, kuriomis į kiaulių laikymo vietą atvežamos ir iš jos išvežamos kiaulės, vairuotojai negali lankytis kiaulių auginimo zonoje. (taikoma nuo 2015-11-01)

7. Kiaulių pakrovimo į transporto priemonę vieta turi būti įrengta už kiaulių auginimo zonos taip, kad būtų išvengta tiesioginio kontakto tarp transporto priemonių vairuotojų, atvežančių ar išvežančių kiaules, ir darbuotojų, dirbančių kiaulių auginimo zonoje, bei transporto priemonių vairuotojų, atvežančių kiaules pakrovimui iš kiaulių auginimo zonos arba išvežančių pakrautas kiaules į kiaulių auginimo zoną. (taikoma nuo 2015-11-01)

8. Draudžiama kiaules iš parodų, aukcionų arba kitų masinio susibūrimo vietų atvežti į kiaulių laikymo vietą, išskyrus tuos atvejus, kai kiaulės prieš jų atvežimą į kiaulių laikymo vietą buvo karantinuojamos 21 dieną.

9. Į kiaulių laikymo vietą gali būti įvežamos tik teisės aktų nustatyta tvarka iširtos dėl gyvūnų užkrečiamųjų ligų kiaulės.

REIKALAVIMAI KIAULIŲ LAIKYMO PATALPŲ DARBUOTOJAMS IR LANKYTOJAMS

10. Draudžiama darbuotojams ir lankytojams į kiaulių laikymo vietą atsinešti gyvūninio maisto. Jeigu kiaulių savininkas arba laikytojas tiekia darbuotojams arba lankytojams maistą, jis turi užtikrinti, kad į tokio maisto sudėtį neįeitų kiauliena ar šerniena.

11. Kiaulių laikymo vietos darbuotojams ir lankytojams draudžiama lankytis kiaulių auginimo zonoje ir rekomenduojama nesilankyti kitoje kiaulių laikymo vietos teritorijoje, jei per praėjusias 48 valandas jie lankėsi kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar jų pirminio apdoravimo vietose, skerdyklose, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose. Kiekvienas asmuo, norintis patekti į kiaulių laikymo vietą, privalo apie lankymąsi per praėjusias 48 valandas kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar jų pirminio apdoravimo vietose, skerdyklose, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose informuoti kiaulių laikymo vietos savininką, laikytoją, kuris priima sprendimą dėl asmens patekimo į kiaulių laikymo vietą galimybės.

12. Darbuotojams, turėjusiems tiesioginį ar netiesioginį kontaktą su kiaulių gaišenoms laikyti skirtais konteneriais ir (ar) šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonės transporto priemone ar jos vairuotoju, draudžiama įeiti į kiaulių auginimo zoną prieš tai nenusiprausus duše ir nepersiavus nešvarių darbinių batų bei nepersirengus nešvarių darbinių drabužių.

13. Lankytojams (netaikoma valstybinę veterinarinę kontrolę vykdančioms pareigūnams ar kitiems Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnams, atvykstantiems į kiaulių laikymo vietą darbo tikslais, taip pat Europos Sąjungos pareigūnams, vertinantiems Reikalavimų įgyvendinimą kiaulių laikymo vietose):

13.1. draudžiama lankytis kiaulių laikymo vietoje be kiaulių laikymo vietos savininko, laikytojo ar atsakingo asmens leidimo. Lankytojas, gavęs kiaulių laikymo vietos savininko, laikytojo ar atsakingo asmens leidimą, privalo būti įtrauktas į lankytojų žurnalą;

13.2. draudžiama lankytis kiaulių auginimo zonoje, jei per praėjusias 48 valandas jie lankėsi užsienyje, kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar išdorojimo vietose, skerdyklose ir šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose.

ŠALUTINIŲ GYVŪNINIŲ PRODUKTŲ TVARKYMAS

14. Kiaulių savininkas ir laikytojas turi užtikrinti, kad kiaulių laikymo vietoje susidarę šalutiniai gyvūniniai produktai būtų tvarkomi teisės aktų nustatyta tvarka.
